

a auga na cultura galega

a auga que cae do ceo

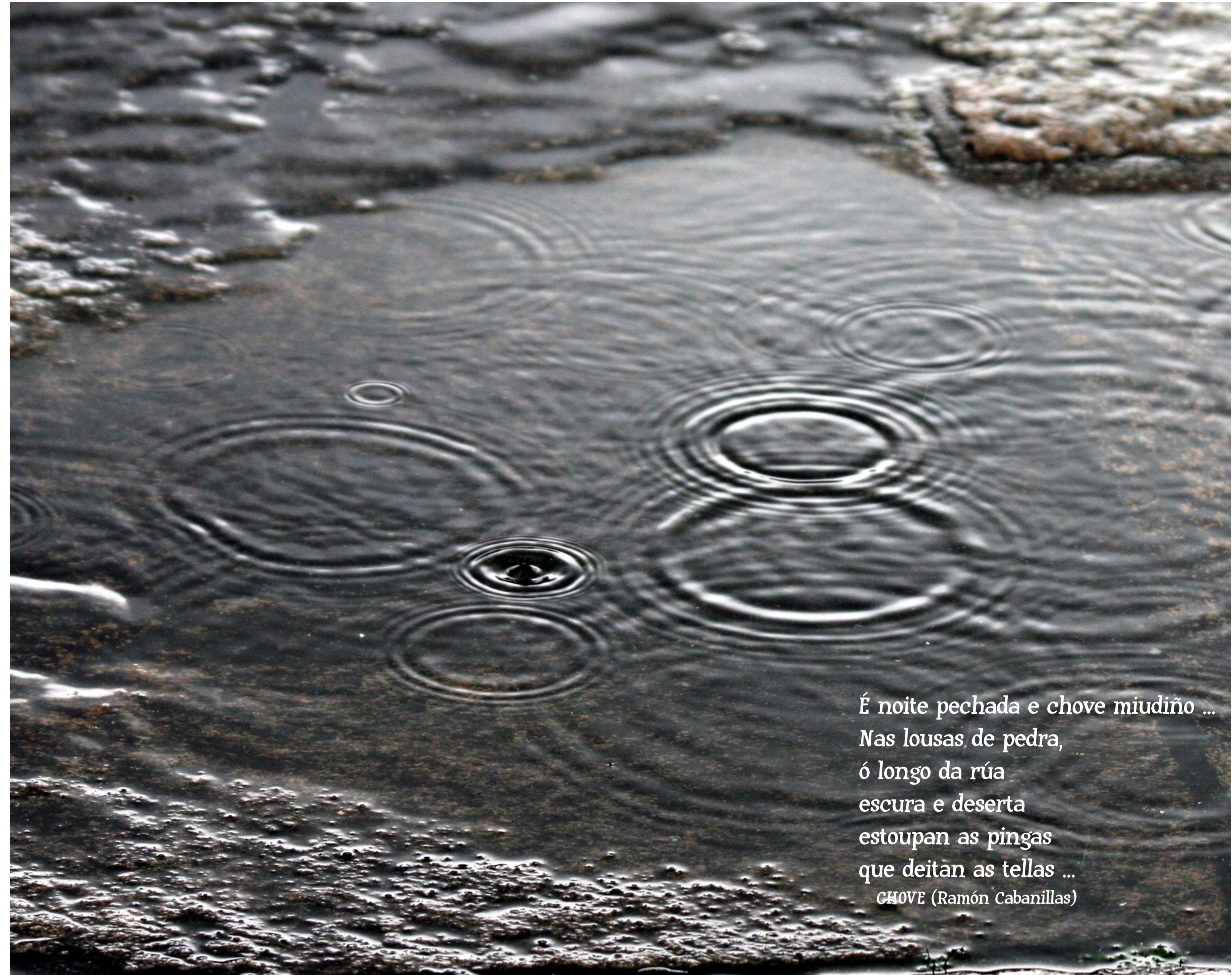
A chuvia reparte pola terra a auga que o sol e o vento sacan do mar transportada nas nubes.

A chuvia cae sobre a terra, esvara pola superficie, enchoupa e penetra no seu cerne. Forma as veas das que se nutren os milleiros de regos e mananciais, limpa o aire e vivifica toda a natureza.

Da importancia da chuvia dan fe a cantidade de palabras para expresar todas as súas formas e variedades e os numerosos ritos e tradicións que tiñan lugar por toda Galicia para atraela ou alonxala. Rogativas con santos para pedir a chuvia, ritos de inmersión total ou parcial de imaxes de santos nos ríos e fontes...

A chuvia moi miúda, con pingas moi finas, como néboa, chámase, segundo os lugares: chovisca, poalla, barruzo, orballo, bromorio, molura, cerceno, babazo, moruxeira, marmuxeira, marmaña, mocalas, mollaparvos, mollapitos...

É noite pechada e chove miúdoño ...
Nas lousas de pedra,
ó longo da rúa
escura e deserta
estoupan as pingas
que deitan as tellas ...
CHOVE (Ramón Cabanillas)

-Un pé de auga e saraiba descarga auga a xerros no medio dun día de inverno metido en auga.

-Cando chove moito e con forza dise que chove a arroiár, a baldes, a xarros, a caldeiros, a Deus dar... ou que cae unha manta de auga.

Un día de chuvia a rego ou a fío: cando o fai con abundancia e durante moito tempo.

-Cando chove intensamente, pero durante pouco tempo, produto dunha tormenta, chámase torbón, balón, tronada de auga, man de auga, cachón, tromba de auga ou golpe de auga.

-Dise chuvia, xistra, brea, chuvasco e chuvazo cando chove con moito vento e, se ademais vai frío, corisca ou coriscada.

-Unha nevada é cando chove auga fría forte e intensamente.

REFRÁNS

- En abril, cada pingueira vale por mil.
- A chuvia de San Xoán tolle o viño e non da pan.
- En agosto chove mel e mosto.
- Cando Nadal nada, sinal de boa anada.
- Xaneiro xeadeiro, febreiro muldeiro, marzo esqueiroso e abril chuvioso sacan a maio frorido e fermoso.
- Polo agosto arden os montes, polo setembro secan as fontes.

CANTIGA

Es coma auga moleira,
que anque non pareza molla,
tes moi boas palabriñas
para quen non te conoza.

TRADICIÓNS

No monte Aloia, en Tui, levaban a imaxe de San Lourenzo á Pedra da Auga (mirando ao solpor) para pedir chuvia, e á pedra Do Sol (mirando ao nacente) se querían que parase de chover.

NUBEIROS E TRONANTES OU "COMANDANTES DO TRONOS"

Seres que se encargan de fabricar a tronadas e saraibas. Homes altos vestidos de negro que falan castelán e forman as treboadas subindo ás nubes por medio dunha polvorina que fabrican mexando no pó. Tócanse as campás para espantalos e que non fagan dano na parroquia. Os curas espantanos con resposos.

Despois de escampar, estiñar, estrelampar ou clarear as derradeiras pingas esvaran polas ponlas das árbores.

OFICIO DA CHUVIA: O PARAUGUEIRO
Os paraugas son accesorios imprescindibles nun país onde chove moito e mantelos en boas condicións é traballo do paraugueiro.

ARTESANÍA DA CHUVIA
A corozá é unha prenda feita de xuncos ou palla construída de xeito que a auga esvara por ela. Foi moi empregada na montaña.

O orballo ou rosada fórmase nas noites frescas ao condensarse o vapor de auga do aire

A xurrada ou escorrentía é a auga que corre por enriba da terra cando chove.

Despois de moito chover veñen as enchentes.

Segundo a crenza popular, o arco da vella baixa a beber auga dos ríos. Tamén se di que onde remata o arco da vella hai un illó.

O frío converte en carambelos as pingas de auga que esbaran dos

Pedrisco, saraiba, pedra ou pedrazo

Xeada: o frío das noites de inverno conxela as minúsculas pingas da humidade do aire.

Lazo ou cristal (tona de xeo na auga)